

Tampereen kaupunki

Joukkoliikennelautakunnan talousarvioesitys vuodelle 2022

Joukkoliikennelautakunta 15.9.2021

Sisällysluettelo

Joukkoliikennelautakunta	2
Toimintaympäristön muutokset	2
Toiminnan tavoitteet	2
Tuottavuus.....	3
Joukkoliikenne	5

Joukkoliikennelautakunta

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta toimii Tampereen, Nokian, Oriveden ja Ylöjärven kaupunkien sekä Kangasalan, Lempäälän, Pirkkalan ja Vesilahden kuntien yhteisenä seudullisena joukkoliikenteen viranomaisena Tampereen kaupunginvaltuuston ja -hallituksen alaisuudessa. Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan tehtävänä on järjestää joukkoliikenne Tampereen kaupunkiseudulla yhteistoimintana kaupunkiseudun kuntien kanssa. Yhteistoiminnan tavoitteena on toteuttaa kuntarajat ylittävää yhteistyötä joukkoliikenteen järjestämisessä sekä kehittää ja koordinoida seudullista joukkoliikennettä niin, että palvelutaso paranee ja palvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti ja edullisesti.

Toimintaympäristön muutokset

Ratikkaliikenne osana historiallisen suurta joukkoliikenteen linjastomuutosta käynnistyi suunnitellusti 9.8.2021 alkaen. Linjasto 2021 suunniteltiin vuorovaikutteisesti asukkaiden kanssa vuosina 2018-2019 ja sen ansiosta käyttöönotto on sujunut pääosin hyvin. Hienosäätönä on toteutettu pienehköjä aikataulu- ja reittimuutoksia heti liikenteen käynnistyessä kuten aiemminkin. Uudessa linjastorakenteessa vain ratikka ja bussien runkolinjat liikennöivät Hämeenkadulle, minkä johdosta joukkoliikennepalvelut ovat lisääntyneet ydinkeskustan muilla kaduilla, kuten Hämeenpuistossa, Satakunnankadulla ja Tampereen valtatiellä. Lisäksi linjastoa on rakennettu aiempaa enemmän solmupisteisiin perustuvaksi. Solmupisteissä yhdistyvät useista suunnista tulevat linjat mahdollistaen näin hyvät vaihtoyhteydet aiempaa useimmille matkatarpeille. Lisäksi Tesoman seisake otettiin käyttöön 16.8.2021.

Talousarviossa on lähtökohtana, että koronapandemia vähentää vuonna 2022 joukkoliikenteen tuloja vain 2 prosenttia. Vuosina 2020-2021 koronapandemian vaikutus lipputuloihin on ollut noin 15-16 miljoonaa euroa per vuosi. Joukkoliikenteen talousarvio ei sisällä lipunhintojen korotuksia mutta talousneutraalit hinnoittelumuutokset ovat mahdollisia.

Toiminnan tavoitteet

Vuoden 2022 talousarvio ja sen sisältämät vuosittaiset sitovat toiminnan tavoitteet perustuvat Tampereen uuteen, valmisteilla olevaan strategiaan ja sen pohjana olevaan Anna-Kaisa Iksen pormestariohjelmaan. Tavoitteet valmistuvat pormestarin talousarvioesitykseen.

Lautakunnan talousarvioesitykseen sisältyvät kaupunginhallituksen 26.4.2021 linjaamat toiminnan painotukset, jotka huomioidaan talousarvion toiminnan tavoitteiden valmistelussa. Painotukset on esitetty alla.

- Kaupungin kasvu jatkuu vahvana. Fokuksessa jatkossa kasvun suuntaaminen sekä kaupunkiympäristön laadun parantaminen. Laadukkailla asuin- ja elinympäristöillä sekä viihtyisällä ja urbaanilla kaupunkiympäristöllä vahvistetaan kaupungin veto- ja pitovoimaa.
- Kestävän liikkumisen edistäminen edellyttää joukkoliikennejärjestelmän kehittämistä kokonaisuutena.
- Kokonaispäästöjen vähentyminen on viime vuosina pysähtynyt ja vähennystavoitteen saavuttamiseksi tarvitaan nykyistä vaikuttavampia toimenpiteitä.
- Ilmastonmuutoksen ohella huomiota tulee kiinnittää jatkossa vahvasti myös luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen.

Toiminnan tavoitteet tarkentuvat tavoitteiksi lautakunnan palvelu- ja vuosisuunnitelmassa.

Tuottavuus

Tuottavuuden kehityksen seuranta laajennetaan vuoden 2021 loppupuolella lautakunnan alaiseen toimintaan. Tavoitteet ja mittarit esitetään palvelu- ja vuosisuunnitelmassa 2022. Vuoden 2022 tuottavuuden näkökulmasta tärkeimpänä teemana on koronapandemian jälkeen lisätä myyntiä eli lipputuloja. Erityistä huomiota kiinnitetään tapahtumiin liittyvään joukkoliikennematkustukseen.

Tuottavuusmittarit, joukkoliikennelautakunta	TP 2019	TP 2020	Enn 2021	TA 2022
Päämittarit				
Nettokustannukset, euroa/asukas	-58	-74	-101	-97
Käyttökustannukset, euroa/asukas	-285	-285	-325	-347
Työvoimakustannukset, euroa/asukas	-4	-5	-5	-5
Palveluhankinnat, euroa/asukas	-276	-271	-283	-288
Selittävät mittarit				
Työntekijäkokemus, taso		71,5 %	79,1 %	79,1 %
Sairauspoissaolot, %	2,4 %	4,3 %	1,9 %	-
Tilatehokkuus, htm2/henkilötyövuosi	34,0	32,4	30,4	23,4

Talous

Joukkoliikenteen toimintakate heikkenee talousarvioesityksessä 5,3 miljoonaa euroa. Linjasto 2021 parantaa bussiliikenteen palvelutasoa Ratikan vaikutusalueen ulkopuolella lisäten nettokustannuksia 0,9 miljoonaa euroa. Bussiliikenteen sopimuksiin sisältyvä kustannustason nousu vuonna 2022 on noin 1,9 miljoonaa euroa. Ratikan vuokrat ja vastikkeet sekä liikennöintikustannukset lisääntyvät yhteensä 5,7 miljoonalla eurolla ja ratikan kanssa päällekkäisen bussiliikenteen vähentämisen jälkeen nettokustannukset kasvavat Ratikan vaikutuksesta talousarvioesityksessä 1,5 miljoonaa euroa. Koronapandemian johdosta lipputulot laskevat normaalista tasosta 1,0 miljoonaa euroa.

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2020	Muutettu TA 2021	TA 2022
Toimintatulot			
Myyntitulot	37 512	54 074	55 374
Maksutulot	0	450	450
Tuet ja avustukset	12 614	5 048	5 048
Vuokratulot	0	0	0
Muut toimintatulot	544	900	900
Toimintatulot yhteensä	50 669	60 472	61 772
Valmistus omaan käyttöön	141	0	0
Toimintamenot			
Henkilöstömenot	-1 114	-1 224	-1 303
Palkat ja palkkiot	-923	-1 028	-1 090
Henkilösivumenot	-192	-196	-213
Eläkemeno	-159	-163	-177
Muut henkilösivumenot	-32	-33	-36
Palvelujen ostot	-65 305	-69 038	-71 128
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-164	-11	-11
Avustukset	0	0	0
Vuokramenot	-1 963	-8 533	-12 949
Muut toimintamenot	-49	-294	-294
Toimintamenot yhteensä	-68 455	-79 100	-85 685
Toimintakate	-17 787	-18 628	-23 913
Rahoitustulot ja -menot	0	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-39	0	-76
Tilikauden tulos	-17 826	-18 628	-23 989
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-17 826	-18 628	-23 989

Pormestarin talousarvioesitys voi sisältää muutoksia lautakunnan talousarvioesitykseen verrattuna.

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2020	Muutettu TA 2021	TA 2022
Investointimenot	429	-500	-500
Rahoitusosuudet			
Nettoinvestoinnit	0	0	0

Sitovat erät, käyttötalous (1 000 euroa)	Toiminta- tulot	Toiminta- menot	Toiminta- kate
Joukkoliikennelautakunta	61 772	-85 685	-23 913

Sitovat erät, investoinnit (1 000 euroa)	Investointi- menot	Rahoitus- osuudet	Netto- investoinnit
Joukkoliikennelautakunta	-500		-500

Joukkoliikenne

Joukkoliikenteen palveluryhmä vastaa Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan toimialaan kuuluvien asioiden valmistelusta ja toimeenpanosta. Joukkoliikenteen palveluryhmässä suunnitellaan joukkoliikenteen linjasto ja liikennöinti koko kaupunkiseudulla. Joukkoliikenne hankkii liikennepalvelut kilpailuttamalla tai omalta tuotannolta tilaamalla. Palveluryhmä vastaa joukkoliikennettä tukevien järjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä yhteistyössä tietohallinnon kanssa. Palveluryhmä vastaa tariffisuunnittelusta, lippujen myynnistä ja myyntiverkoista sekä joukkoliikenteen tiedotuksesta ja markkinoinnista.

Toiminnan keskeiset muutokset	
Ratikkaliikenteen liikennöintiallianssin palveluvaiheen käynnistyminen	
<ul style="list-style-type: none">• tehokkaan toiminnan vakiinnuttaminen• palveluintegraattorin (Tampereen Raitiotie Oy) roolin vahvistaminen	
Linjasto 2021 käynnistyminen 9.8.	
<ul style="list-style-type: none">• analyysiin perustuva linjaston hienosäätö• linjastorakenteen vakiinnuttaminen	
Koronan vaikutus	
<ul style="list-style-type: none">• vaikuttaa kysyntää vähentäen noin 2 %	

Talous

Käyttötalous (1 000 euroa)	Toimintatulot	Toimintamenot *)	Toimintakate
Joukkoliikenne	61 772	-86 002	-24 230

*) Sisältyy vyörytysosuudet (Paikkatieto sekä Hallinto- ja talouspalvelut)

Investoinnit (1 000 euroa)	Investointimenot	Rahoitusosuudet	Nettoinvestoinnit
Joukkoliikenne	-500	0	-500